

הרצאת חבר ההנהלה מ. שרתוק

על המצב המדיני

לאחר מסירת תמצית עדותם החסאית של ד"ר הכסטר וד. בן-גוריון
המטיף ה' מ. שרתוק ואמר:

אני עובר לסיכום מצב העניינים כיום. אין לנו פה ידיעות ברורות
אם לחברינו באנגליה יש איזה קונטקט עם הוועדה המלכותית מהזמן שהיא
חזרה. כעצם עברו רק ימים אחדים מאז התאספה הוועדה בלונדון. לפי רמזים
יונים יכולנו לשער שהיא תעבוד ביתר מהירות מכפי שחשבו קודם. קיבלנו
ידיעות שכאילו מוסב ועדת המנדטים, סנקציה לטוף מאי, יתכנס בסוף אפריל,
ומזה הטקנו שהדין וחשבון שלה יהיה מוכן בראשית אפריל. אבל אתמול
שמעתי שלגמרי לא בשוח הדבר שהדין-וחשבון יוכן לטוף אפריל, ולא ידוע
אם יטרסמוהו לפני ההכתרה, שתהיה ב-12 למאי, או לאחריה.

מכל מה שדובר עם חברי הוועדה פה בארץ, אפשר היה להניח שבלונדון
יהיה לנו עם חברי הוועדה מגע, שמבחינה פורמלית יהיה אזלי בלתי-רשמי
אבל למעשה רשמי. באנו לידי מסקנה שמרכז הכובד של העניינים עבר בהחלט
ללונדון. לפיכך יש חסיבות לעמידה על המסמך כדי לנצל אפשרויות של מגע
עם הוועדה. יש צורך בהגברת הפ ולה שלנו לסט יצירת אורה מסוימת שביב
הוועדה גם בעתונות וגם בחוגים המדיניים, שהוועדה לא רק נפגשת אתם ולא
גם מתייעצת. שמענו שהוועדה תסע את הנציגים ואת המזכירים הראשיים הקודמים.
באלה במצאים באנגליה: סמואל, צ'נסלור ונידס למיניסטרי המוטבות הקודמים:
אדי, הינליף ליסטר. בלי ספק תתייעץ הוועדה עם חוגים ידועים באנגליה,
והשוב מאוד שגם עם הגאים שלה בעמוד בקטר.

על-פי דרישתו של ד"ר וייצמן בתקבלה החלטה טאצא לאנגליה, לא
ברור עדוין לכמה זמן, על כל פנים אבי חוטב שלא אעסה שם יותר מהרבעה
שבועות. אחת הכיבות להגבלה זו של זמן שהותי באנגליה היא שההנהלה
חושבת לרצוי שאחזור לפני הגשת מיכסת-העליה לטוף החדש מרס. גורל
מיכסה זו לוטה בערפל הן מבחינה כלכלית והן מבחינה פוליטית. חסיבות
הכלכליות ידועות לכולם. אכן, לפי ידיעותי חלה בזמן האחרון הטבה
במצב הכלכלי, ואם יעלה בידנו להניע כמה עבודות גדולות העוסדות על
הפרק, שבטבילין אפשר לגייס אמצעים או שואמצעים כבר במצאא, יתכן שבטוף
מרס בעמוד בפני הטבה ניכרת. לעת עתה נעשית על-ידינו חקירה ואח"כ
תחיל חקירה מסותפת עם ביכ הממשלה ונראה למה נגיע. אני רוצה לציין,
כי ביוס למיכסה הבאה לא שמענו שום דבר מפני ממשלת אי. אבל בקטר
לעניינים אחרים הוגד לנו, שאין מניחים כי תהיה עליה חשיבה שרט שהוועדה-
המלכותית תפסוק את ההלכה שלה, ובמילוי ברורות יותר - שרט שהממשלה תפסוק
את ההלכה על יסוד מסקנותיה של הוועדה המלכותית. מכיוון שאין לטער
שבטוף חודש מרס תהיינה החלטות, יתכן ששוב נסתגך במערכה פוליטית בענין
המיכסה, מפני שאנו לא נוכל לוותר על הסטוס-קו. יתכן איפוא שהתביעה
זו של זכותנו יהיה הפעם מצבנו יותר קשה מאשר במערכה שהיתה בקטר
למיכסה הקודמת, באשר אז היו בידינו שני ארגומנטים חזקים מאוד שהכריעו
את הכף - במידה שהארגומנטים יכולים להכריע בכלל. השענה הראשונה היתה,
שלא לתת סדיול בתקופה כזו פירושו להכניע לאלמות הערבים; הארץ עמדה אז
בעצם הסביתה הערבית. שמענו שהסניה היתה: אנו עומדים לפני כוזה הוועדה
המלכותית, ולטנות את הסטוס-קו לפני כוזה פירושו להטפיע על מטשעה,
פירושו לטנות את המצב לרעתנו עוד לפני הגחלת החקירה. שני הארגומנטים
האלה אינם כרגע בידינו, הגם שאפשר לטעון שאי-מתן מיכסה יהיה שרט
לשודעים. אבל הממשלה יכולה לטעון, כי לנימוק זה אכן צמוד לאחר שניתנו
מיכסות בזמן המאורעות גוטא. כמובן, אפשר לטעון זאת, אבל כוזה של
השענה יהיה טחות משהיה קודם. כוזה ראייתי להדגיש שבעמוד בטצה קטנה מבחינה
תכטיטית.

עמדנו על אטרות של נטיעת אחד מאתנו לארצות הברית. היתה אצלנו
הנחה שד"ר וייצמן יצא לאמריקה וישתתף עם בוועידת וטינגטון לסט שלוש
סטרות: (א) קודם כל כדי להענות לתביעה הנמרצת ולהתנסה האסא מאד הוועדה